

ÇALIŞMA ORTAMI GÖZETİMİ ve İŞ HİJYENİ

Mevzuat

- ▶ İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde **çalışma ortamının gözetimi** çok büyük öneme sahiptir. Çünkü çalışma ortamındaki tehlike ve riskler sürekli değişmekte ve yeni sağlık güvenlik sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Mevzuat

- ▶ İşverenlerin çalışma ortamının gözetimi yükümlülüğü, 30/6/2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6331 sayılı **İş Sağlığı ve Güvenliği** yasası ve bu yasaya göre çıkarılan çeşitli Yönetmeliklerde yer almaktadır.

Mevzuat

- ▶ **6331** sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'na göre; işyerinde iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için “**her türlü önlemi alma**” yükümlülüğü bulunan işverenin, bunu ve denetleme yükümlülüğünü yerine getirdiğinin tespiti için, **çalışma ortamının gözetimi ile ilgili sistem kurması ve yapılanları kayıt altına alması** gerekir.

- ▶ Çalışma ortamı gözetimi yükümlülüğünü işveren, kendi personeli arasından yapacağı görevlendirme ile yerine getirebileceği gibi, işyeri dışında kurulmuş olan firmadan hizmet alarak da yerine getirebilir.

- ▶ Çalışma ortamı gözetimi ile ilgili iş sağlığı ve güvenliği mevzuatımızda çeşitli hükümler bulunmaktadır. Bu konuda **iş sağlığı ve güvenliği kurullarının, işyeri sağlık ve güvenlik birimlerinin, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının görev ve yükümlülükleri** bulunmaktadır.

iş sağlığı ve güvenliği kurulu

- ▶ İşyerinin niteliğine uygun bir iş sağlığı ve güvenliği iç yönetmelik taslağı hazırlamak, işverenin veya işveren vekilinin onayına sunmak ve iç yönetmeliğin uygulanmasını izlemek, izleme sonuçlarını rapor haline getirip alınması gereken tedbirleri belirlemek ve kurul gündemine almak, iş sağlığı ve güvenliği kurulunun görevi ve yükümlülükleri arasında bulunmaktadır.

- ▶ 29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı resmi gazetede yayınlanan «İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ GÖREV, YETKİ, SORUMLULUK VE EĞİTİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK » in 7.maddesine göre; İş güvenliği uzmanları çalışma ortamı gözetimini yerine getirmekle yükümlüdürler.

Çalışma ortamı gözetimi

İşyerinde sağlık ve güvenlik risklerine karşı yürütülecek her türlü koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyetlerin tümüdür.

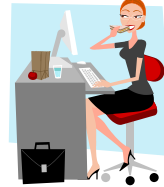
Çalışma ortamı gözetimi yapılırken

- ▶ İşyerindeki **tehlikeler** ve **riskler** belirlenecek,
- ▶ **Risk değerlendirmesi** yapılacak,
- ▶ Risk değerlendirmesine göre **Ortam Gözetimi** için plan yapılacak,
- ▶ Planda yer alan öneriler işverene sunulacak,
- ▶ Yerine getirilip getirilmediği izlenecek.

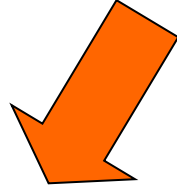

Çalışma ortamı gözetimi yaparken

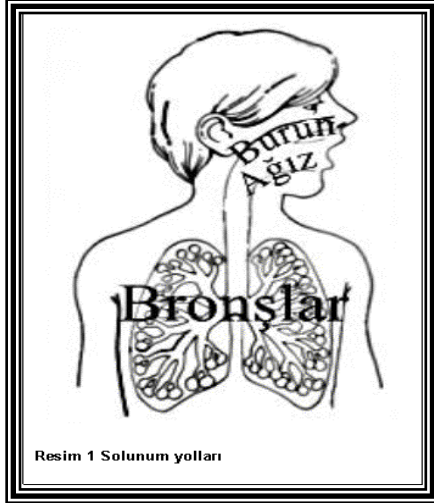
- ▶ İşyeri bina ve eklentileri
 - ▶ İşyerinde bulunan iş ekipmanları,
 - ▶ İşyerinde kullanılan ve üretilen maddeler,
 - ▶ İşyerinde çalışanlar,
- dikkate alınır.

PERİYODİK KONTROLLER

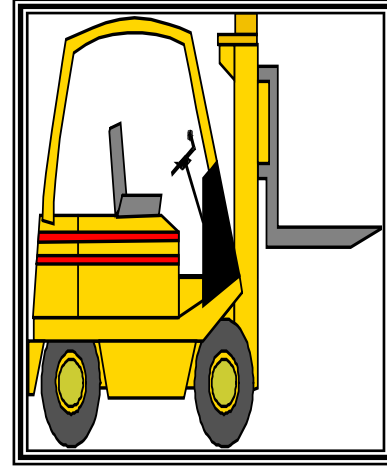

SAĞLIK YÖNÜNDEN

İŞ YERİ HEKİMİ

TEKNİK YÖNDEN

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI

Çalışma ortamı gözetimi faaliyetleri

- ▶ Çalışma ortamının gözetimini yapmak
- ▶ İş yerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılması gereken **periyodik bakım, kontrol ve ölçümleri planlamak** ve uygulamasını kontrol etmek,
- ▶ İş yerinde **kaza, yangın veya patlamaların** önlenmesi için mevzuata uygun çalışmalar yapmak ve uygulamaları takip etmek

Çalışma ortamı gözetimi faaliyetleri

- ▶ Doğal afet, kaza, yangın veya patlama gibi durumlar için acil durum planlarının hazırlanmasını sağlamak,
- ▶ Periyodik olarak eğitimleri ve tatbikatları yaptırmak,
- ▶ Acil durum planı doğrultusunda hareket edilmesini sağlamak

Çalışma ortamı gözetimi 1-İşyeri

- ▶ Binaların yapısı, tavan yüksekliği, alanı
- ▶ Elektrik tesisatı (Elektrik İç Tesisat Yönetmeliğine uygunluğu)
- ▶ Acil çıkış yolları
- ▶ Yangınla mücadele
- ▶ Havalandırma

**İŞYERİ BİNA VE EKLENTİLERİNDE
ALINACAK SAĞLIK VE GÜVENLİK
ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN
YÖNETMELİK**

**Resmi Gazete Tarihi:
17.07.2013/28710**

Çalışma ortamı gözetimi 1-İşyeri

- ▶ Ortam sıcaklığı
- ▶ Aydınlatma
- ▶ İşyeri tabanı, duvarı, çatısı
- ▶ Pencereleler, kapılar
- ▶ Dinlenme ve soyunma yerleri, duş, tuvaletler
- ▶ İlk yardım odaları

**İŞYERİ BİNA VE EKLENTİLERİNDE
ALINACAK SAĞLIK VE GÜVENLİK
ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN
YÖNETMELİK**

**Resmi Gazete Tarihi:
17.07.2013/28710**

Çalışma ortamı gözetimi 2-İŞ EKİPMANLARI

- İşin yapılmasında kullanılan makine,alet,ve tesisin işyerindeki özel çalışma şartlarını, sağlık ve güvenlik göz önünde bulundurularak seçilecek, tamamen tehlikesiz olamıyorsa riski en aza indirecek uygun önlemler alınacaktır.

**İŞ EKİPMANLARININ
KULLANIMINDA SAĞLIK VE
GÜVENLİK ŞARTLARI
YÖNETMELİĞİ**

**Resmi Gazete Tarihi: 25.04.2013
Sayısı:28628**

Çalışma ortamı gözetimi 2-İŞ EKİPMANLARI

İş Ekipmanları Kontrolü:

- ▶ İş ekipmanlarının güvenliği kurulum şartlarına bağlı olduğu durumlarda; kurulumdan sonra, ilk defa kullanılmadan önce, yer değiştirdiğinde uzman kişilerce kontrol edilerek belge düzenlenecek,
- ▶ Periyodik kontroller ve testler yapılarak belge düzenlenecek. (Vinçler buna örnektir. Kaldırma araçları dinamik deney yükü için yılda bir kaldıracağı en büyük yükün 1.1 katı ile test edilecek)

Çalışma ortamı gözetimi 2-İŞ EKİPMANLARI

Özel Risk Taşıyan İş Ekipmanı

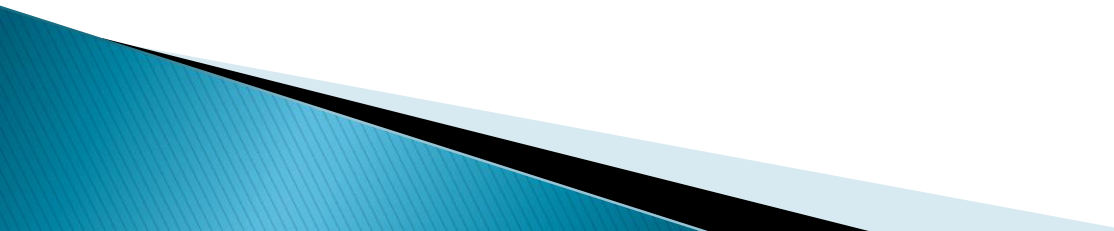
- ▶ İş ekipmanını kullanmak üzere görevlendirilen belgeli (mesleki yeterlik) kişilerce kullanılacak,
- ▶ Tamiri, yetkili ehil kişilerce yapılacak,
- ▶ İş sağlığı ve ergonomi göz önünde bulundurulacak,
- ▶ İş ekipmanlarının yazılı kullanım talimatı olacak,
- ▶ İşçiler ekipmandan kaynaklanacak tehlikeler hakkında eğitim verilerek bilgilendirilecek

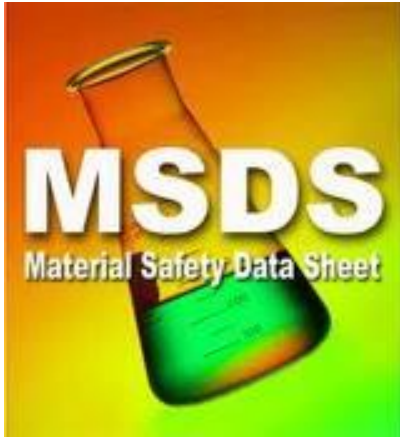
Çalışma ortamı gözetimi 2-İŞ EKİPMANLARI

- ▶ **Bütün iş ekipmanlarında ekipmanı tümüyle ve güvenli durduracak bir sistem bulunacaktır.**
 - İş ekipmanının parçalarının kırılması, kopması veya dağılması riskine karşı uygun koruma önlemleri olacak
 - İş ekipmanlarının hareketli kısımları uygun, sağlam koruyucular içine alınacak
 - İş ekipmanına ait ikaz levhaları kolay algılanır olacak,
 - Bakım işleri ekipman kapalı iken yapılacak,
 - Bakım ile ilgili işlemler günü gününe kayıt altına alınacak

Çalışma ortamı gözetimi 3-İşyerinde Kullanılan ve Üretilen Maddeler

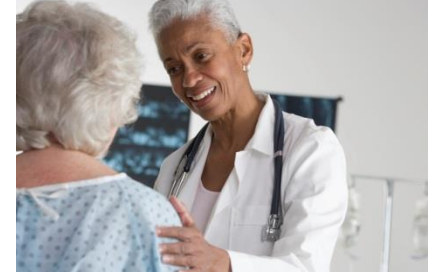
- ▶ Bunların depolanması, üretilmesi esnasında malzeme güvenlik belgelerinden (MSDS) yararlanılmalı
 - ▶ Yanıcı, patlayıcı, toksik olmalarına göre önlemler alınmalı
 - ▶ Oksitleyici ve yanıcıların ayrı ayrı depolanmalı,
 - ▶ Yangın söndürme tertibatının maddelerin özelliklerine göre olmalı,
 - ▶ Ortam ölçümlerinin periyodik olarak yapılması
-

Çalışma ortamı gözetimi 3-İşyerinde Kullanılan ve Üretilen Maddeler

Çalışma ortamı gözetimi 4-Çalışanların Sağlık Gözetimi

- ▶ İşe ilk giriş muayeneleri,
- ▶ Periyodik muayeneleri,
- ▶ Diğer gerekli tetkikleri yaptırmak,
- ▶ Kayıtlarını tutularak özlük dosyalarında saklanması (Normal şartlarda bu belgeler en az 15 yıl saklanır, kanserojen maddelerle çalışmalarda 40 yıl saklanır.)

Çalışma ortamı gözetimi 4-Çalışanların Sağlık Gözetimi

- ▶ İşyeri hekimi ile yıllık değerlendirme raporu hazırlamak,
- ▶ İşyeri hekimi ile bir sonraki yılın çalışma planlarını hazırlamak, işverenin onayından sonra işyerinde ilan etmektir.

Çalışma ortamı gözetimi 4-Çalışanların Sağlık Gözetimi

- ▶ Tüm teknik önlemlere rağmen riskler yok edilemiyorsa çalışanlara kişisel koruyucu donanımlar verilecektir.
- ▶ KKD'ler CE uygunluk işaretini taşıyacaktır.
- ▶ Bu işaret KKD'lerin KKD Yönetmeliğine uygun üretildiğini gösterir.
- ▶ KKD'nin kullanma kılavuzu istenecektir. (Kılavuzda hangi riske karşı kullanıldığı, nasıl ve ne kadar süre için etkili olacağı belirtilmiş olmalı)

► İŞ HİJYENİ

Konunun Genel Amacı

Çalışma ortamında karşılaşılan sağlığa zararlı hijyen risk etmenleri hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Öğrenme Hedefleri

- Çalışma ortamında risk etmeni olarak karşılaşılan hijyen problemleri
- Korunma yöntemleri,
- İlgili mevzuat hakkında bilgi edinmek.

Konunun Alt Başlıkları

- Fiziksel etkenlere bağlı meslek hastalıkları,
- Biyolojik etkenlere bağlı meslek hastalıkları,
- Havalandırma prensipleri.

- ▶ Dünya Sağlık Örgütü'ne göre; gelişmekte olan ülkelerde ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların %80'ninden sanitasyon ve hijyen konusundaki yetersizlik sorumludur.
- ▶ Riskli davranışların önlenmesi, hijyen eğitimleri ve uygulamalarına ek olarak toplum temelli programların hazırlanması ve yürütülmesi de oldukça önemlidir.

TANIMLAR

- ▶ **Hijyen** : Yaygın olarak bilindiği gibi sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemlerinin tümü hijyen olarak tanımlanır. Hijyen sözcüğü genel olarak Sağlık Kurulları ya da Sıhhi Temizlik Bilimi olarak da tanımlanır.

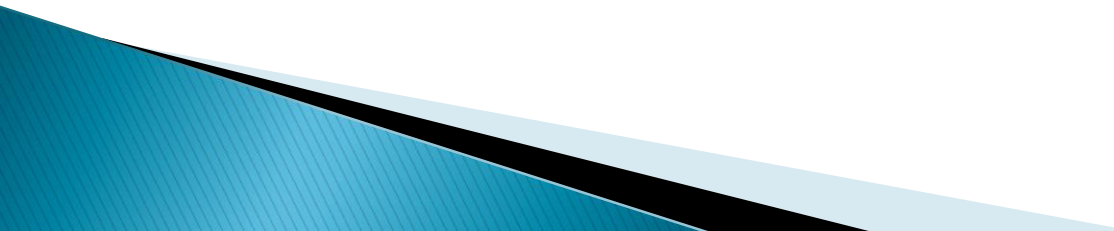
TANIMLAR

- ▶ **Sanitasyon** hijyen ve sağlık koşulların oluşturulması ve devam ettirilmesi anlamında, uygulamalı bir bilim dalıdır

TANIMLAR

- ▶ **İş hijyeni** : iş yerinde görülen ve endüstri toplumunda hastalığa, sağlığın bozulmasına ve huzursuzluğa sebep olan çevresel faktörleri, stresleri tespit eden, değerlendiren ve onları kontrol eden bilim ve sanattır.

TANIMLAR

- ▶ **Endüstri hijyeni**, işyeri ve çevresi ile ilgili temizlik bilimidir. Çalışma ortamındaki temizlik daha çok işin niteliğine bağlı olarak işyeri ve çevresini sağlığa zararlı hale getiren etmenlerin temizliğidir.
 - ▶ Endüstriyel hijyen olarak da bilinir.
 - ▶ Bu bilimle uğraşanlara endüstriyel hijyenist denir.
-

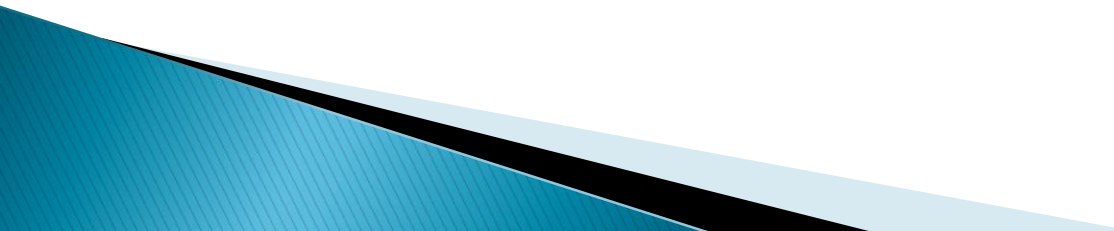
Hijyen koşullarının sağlanması;

- Tüketici mutluluğu,
 - Tüketici desteği,
 - Firma itibarı,
 - Düşük işletme sermayesi,
 - Atık miktarının azalması,
 - Uygun bir çalışma ortamı,
 - Daha iyi bir iş güvenliği ve verimliliği,
- oluşmasına katkıda bulunur.

İŞ HİJYENİ

İş hijyeninin sağlanması için işletmelerin tasarımında aşağıdaki prensipler dikkate alınmalıdır.

- ☐ Uygun yer seçimi,
 - ☐ Bina yapımı ve bakımı,
 - ☐ Sürekli iş akışı sağlanması,
 - ☐ Çapraz bulaşmanın önlenmesi,
 - ☐ Hijyenik üretim için yeterli teknik imkanlar olması,
 - ☐ Yeterli personel ve temizlik/dezenfeksiyon imkanlarının olması.
-

İŞ HİJYENİ

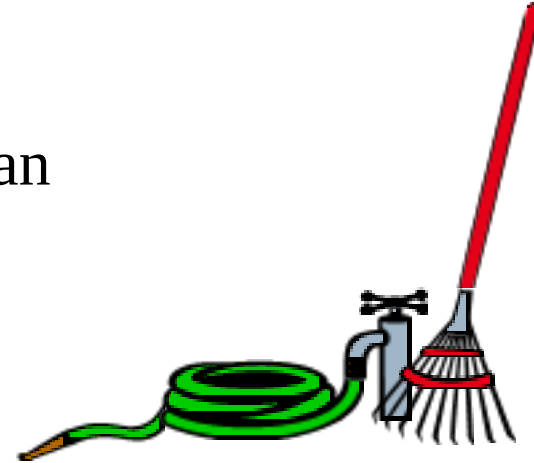
Etkin temizlik ve dezenfeksiyon için neler gerekir?

- Temizlik için
 - devamlı akan sıcak ve soğuk su
 - deterjan
 - fiziksel güç

İŞ HİJYENİ

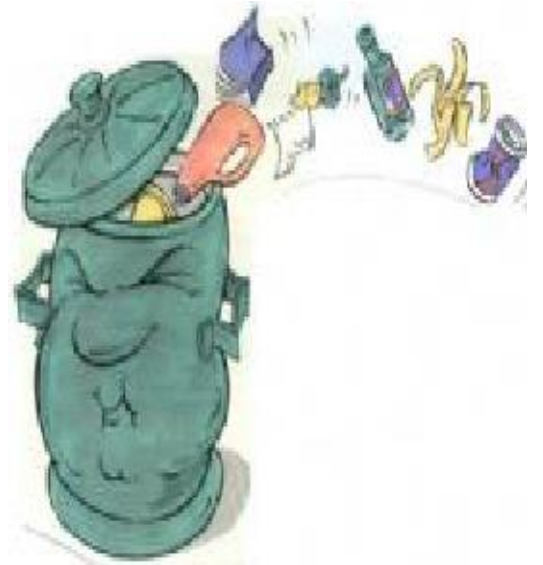
- Dezenfeksiyon için
 - Sıcak su veya buhar
 - Uygun bir kimyasal dezenfektan

İŞ HİJYENİ

Atıkların uzaklaştırılması için;

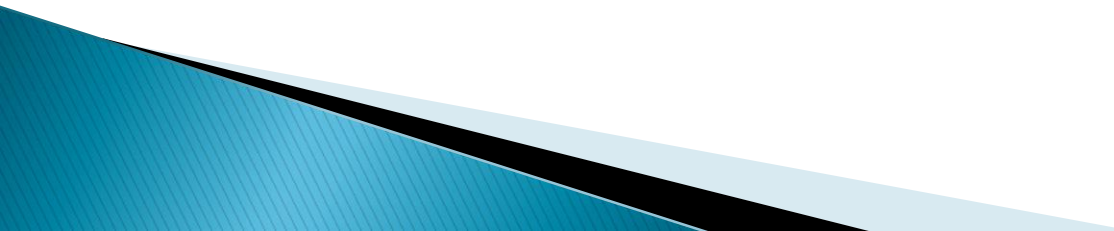
- ☐ Atıklar düzenli olarak uzaklaştırılmalıdır.
- ☐ Bütün çöpler, plastik torbalar içinde ağzı iyi kapanan bidonlarda muhafaza edilmelidir.
- ☐ Keskin olan çöpler torbayı delmemesi için sarılarak atılmalıdır.

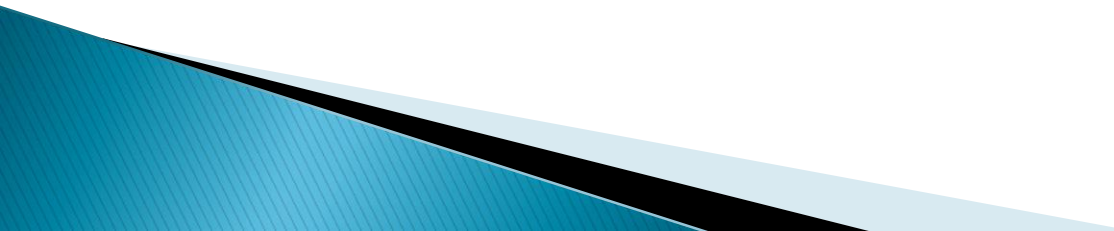
- Çöpler asla çok dolması beklenmeden boşaltılmalıdır.
- İş günü sonunda çöpler daima uzaklaştırılmalı ve çöp kutuları temizlenerek dezenfekte edilmelidir.

Endüstriyel Hijyenin Konuları

- Toksikoloji
 - İş Sağlığı Standartları
 - Havadan bulaşan hastalıklar
 - İç ortam hava kalitesi
 - Cilt bozuklukları
 - Gürültü
 - Radyasyon
 - Termal stres
-

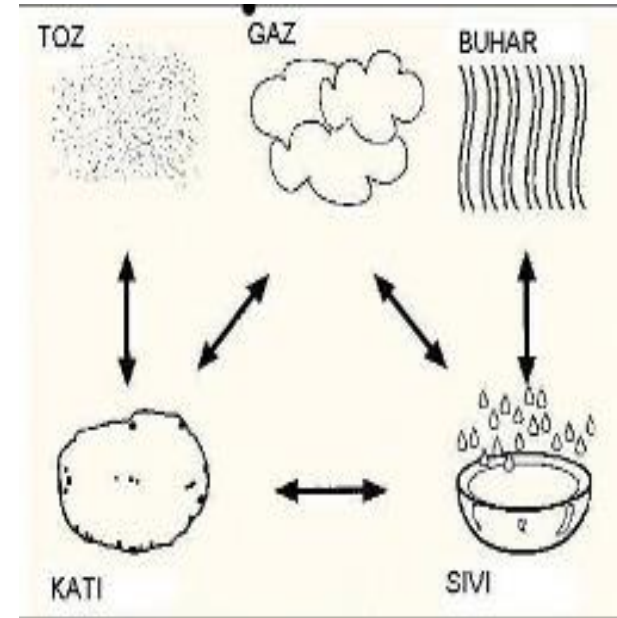
Endüstriyel Hijyenin Konuları

- Anatomi
 - Biyolojik etmenler
 - Kimyasal etmenler
 - Aydınlatma
 - Kişisel Koruyucu Donanım
 - Havalandırma
 - Titreşim
 - Numune alma ve izleme
-

İşyerinde Sağlığı Tehdit Eden Unsurlar

A) Kimyasal Tehlikeler

- ▶ Gazlar,
- ▶ Buharlar,
- ▶ Sıvılar,
- ▶ Katılar,
- ▶ Tozlar

Teşekkür Ederim

